

Evžen Vítkovský

LEGENDY *mladé* Libuše

PRAHA 2016

Veškeré situace i postavy jsou zcela neskutečné

Copyright: Evžen Vítkovský, 2016

Perokresby: Ivana Čapková

ISBN 978-80-254- 5333-9

POLOČAS NAJÁD – rozverný román o hledání opravdové lásky.
Volně navazují:

LEGENDY MLADÉ LIBUŠE – přítomnost prostřídaná minulostí.
Volně navazuje:

SÁMOVA ŘÍŠE ŽEN – historická paralela předchozích příběhů.

ÚVOD

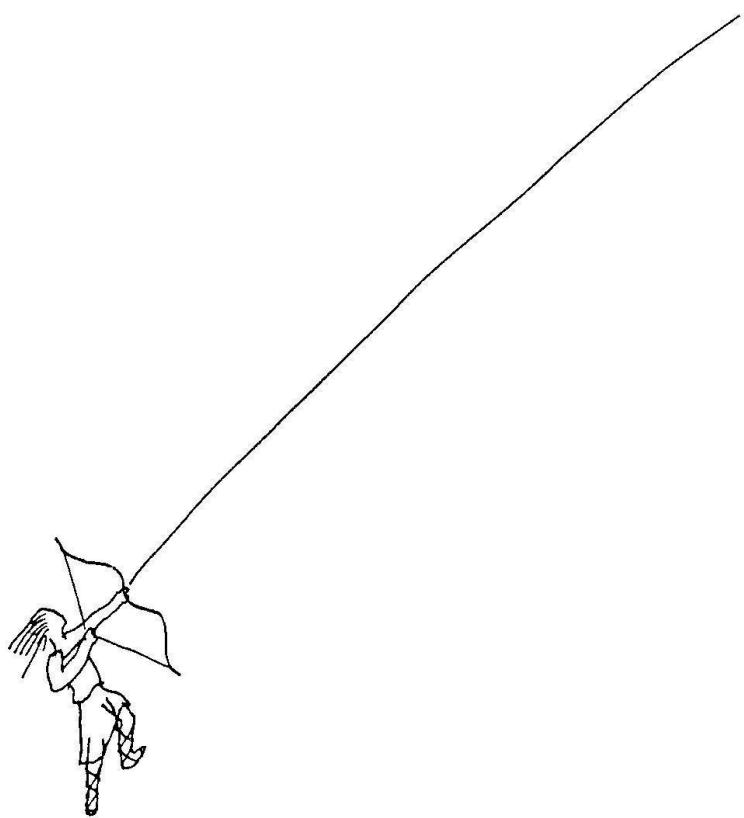
Po vlašném přijetí historického ‚Dalibora‘ vymlouval Neruda Smetanovi další námět z dávné minulosti, dokud nepostřehl výjimečné možnosti Libuše: „A oni ji nechaj věštit?!“ rozzářil se.

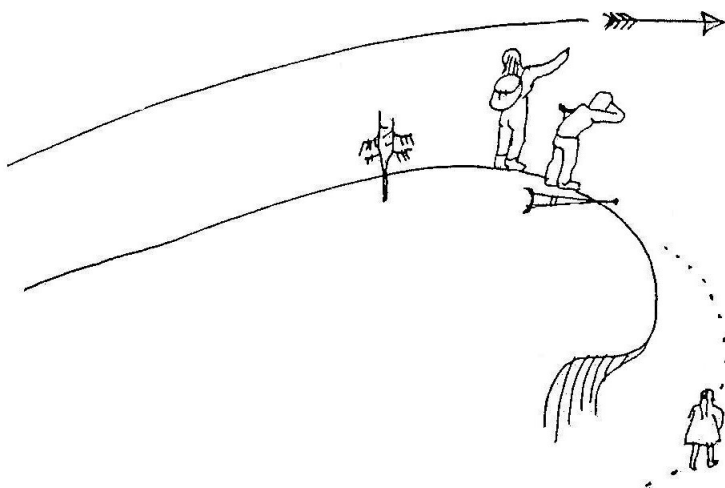
Příběh poslední z řady *Libuší*, jasnozřivé uklízečky v Gendrocentru, napojené na svoji dávnou sestřičku *Lipku*, která stála v čele *První dívčí války* ‚za muže‘ a založila se stopařem Čichem/Čechem rod, z něhož vzešla později i slavná dcera Krokova, je bytostně ženský námět. Škoda že s tím nepřišla některá gendrově korektnější autorka.

Předem se omlouvám fiktivnímu předvoji žen i virtuální organizaci mužů za případná nedorozumění z nadsazené reality a různého pojetí humoru. Feministické hnutí, které zastírá nedostatek užitečných nápadů stále stejnými stížnostmi a ignoruje vývoj přinášející matkám, družkám i zaměstnankyním nepříznivé časy, neplní svůj hlavní úkol.

Ženy by měly vědět co se děje a jaké možnosti jim ještě zbývají.

Příběh dívky, která vycítila své poslání a jasným myšlením a vroucným srdcem změnila osudy lidí kolem sebe i úděl svých virtuálních družek v *Sámově říši žen* snad zaujme pár nových ‚Libuší‘, které naleznou odvahu promyslet budoucnost vztahů – a jednat.

Pocity, které ji přemáhaly od chvíle, kdy poprvé zahlédla ten výrazný ostroh Líba nechápala; radostné vzrušení střídaly vlny svíravé tísně. Bezděčně zpomalovala, jako by chtěla oddálit kontakt s místem, jež k ní tak silně promlouvalo.

Na úpatí kopce vyložili doktorku, která se chtěla trochu projít, ale jen po rovince podél potoka, a dál pokračovali ve dvou.

Toman, který na pravěkém hradišti už kdysi byl navedl zaraženou řidičku k rozcestí, kde na školním výletě parkoval autobus. S údivem si po čtyřiceti letech vybavoval spolužačky; jejich jména, tváře i známky. Tehdejší jména a podoby. ... Jak asi prosperují dnes?

Líba zapnula náhon na všechna kola a po polní cestě vystoupala až k pásu trnitých křovin. Zajistila vůz a pomohla mu vystoupit. „Je tu tak... divně,“ vydechla.

Mlčel, i on cítil zvláštní nepokoj.

Nahodila si batoh, ze kterého vyčnívaly dvě špice smrčků a násada lopatky. Uvnitř byla rašelina do jámy a lahve minerálky na první zalití.

Pěšina směřující k návrší připomínala stezku zvěře. Postupovali jen pomalu; Toman musel často odpočívat.

Přesto měla pocit, že se k tomu *neznámému* blíží příliš rychle!

Za posledním valem hustého porostu se otevřel výhled do kraje. Obzor uzavíral souvislý hřeben Krušných hor od Klínovce až k Cínovci; na západní straně vyčnívalo nižší ale členitější pásmo a z nížin vpravo vystupovaly vyhaslé sopky Středohoří.

Hluboko pod nimi si spleť přerostlých vrb, divokého chmele a polámaných olší razily cestu bystřiny svádějící vláhu z Doupovských hor.

„Dolánka a Leska, přítoky Liboce,“ vybavil si Toman výklad učitele. „Zítra splynou s Ohří, ještě týden budou Labem, a pak ztratí sladkost a slovanský charakter v moři cizí vody.“

Dívka a muž na berlich, vyhlížející z větrné kóty daleko do kraje, až po chvíli zachytili pohyb na úpatí kopce.

Zpod převislé skalní stěny, připomínající ilustraci z *Lovců mamutů*, a kdysi nejspíš opravdu přístřešku srstnatého matriarchátu, vyšla loudavě drobná postava v barvě naděje.

Doktorka teď litovala, že vystoupila už dole, ale zpívala děťátku přes bránici různé písničky a před tou divnou holkou z lázeňského bistra by se styděla.

Ve svém pokročilém stavu však uvítala, že dnešní výlet, korunovaný zapuštěním dalšího stromku na význačném místě, (jako úlitbu bůžkům prapředků za Tomanovo uzdravení), odřídila Líba za ni.

Inženýr neměl v poraněných nohách ještě sílu a speciál s automatickou převodovkou a svýsuvným sedadlem, který objednal, nebyl stále hotov.

Před týdnem předala oddělení hydroterapie v rehabilitačních lázních svému sekundáři, a teď už jen počítala zbývající dny v hodinách tiché radosti i v minutách obav a pochybností.

Zamířila podél potoka k lesu, ale zaujal ji na břehu padlý strom, jehož koruna se stále ještě zelenala. Usedla na kmen, vyklouzla ze střevíčků, se zavřenýma očima slastně přijímala teplo slunce a tiše si pozpěvovala. Založením byla najáda, vodu milovala a brala z ní útěchu.

Toman sledoval shora tu nevšední bytost nosící jeho dítě a bděl nad ní jako anděl strážný. ... *Pletla v kytku rozmarýnu? Házela ji do voděnky / aby plula v širý svět?* hádal. Rozmarýna a mateřídouška. Dvě tváře žen.

Mladičká Líba po boku zralého muže, kterého stále ještě objevovala, mlčela. Byla tu s ním jen napůl.

Z těch dávných míst cítila tíseň i naději, žal i radost, smrt i zrození.

Ze zasnění ji vytrhl pocit, že nad vrcholem hradiště prolétá vysokým obloukem šíp. Snad tiché znamení připraveným družkám? Letní nebe však bylo prázdné a palisádové hradby už dávno lehly popelem.

„Největší naleziště avarských předmětů u nás,“ prohodil Toman, který hledal v období nerovného soužití Slovanů s kořistnickými nomády klíč k národnímu charakteru. „Zbytky osídlení na jižním předpolí sahají až do doby bronzové; později i sem přišli Keltové...“

Líba zařadila tu epochu jen kamsi mezi pračlověka a Přemysla Otáče.

Pod přivřenými víčky zahlédla v rozšíření brodu rozedrané postavy. V dalších záblescích je už viděla stoupat šikmo svahelem k hradišti, které vyrůstalo před jejím vnitřním zrakem jako trikem animovaného filmu.

Na ženy, shrbené pod tíží měchů s vodou, pokřikovali z vyvýšených plošin v rozích palisád nesrozumitelným jazykem strážní s luky. Zaplašila zneklidňující představy. „Výhledy měly nádherné, ale jinak...“ Cítila, že i její společník vnímá atmosféru toho návrší.

Toman si postupně vybavoval popis z kroniky mnicha Fredegara: ...*Odvedení slovanští muži, nasazování do prvních bojových řad, rychle ubývali. Avari, vracející se z loupeživých výprav zimovat na hradiště, pak brali do lože jejich manželky a dcery.*

Cizáckému jhu se nakonec postavili synové nomádů z místních žen, ještě příliš mladí, aby táhli zjara s nájezdníky do dalších bitek...

„Údajně!“ popřel praktický Toman ten nesmyslný popis.

Že by holobrádci pobili tvrdé válečníky, aby jim nekazili kamarádky? „K nějakému povstání nejspíš došlo – ale všechno bylo jinak!“

Líba si zakryla oči.

Z oblaku prachu vystupovaly hrozivé siluety jezdců, znavených dlouhou cestou, zkrhlých syčravým podzimem, lačnicích po teplých tělech...

Obyvatelky hradiště se musely poddat, aby mohly přežít jejich děti.
„Odkud vlastně přišli ti... ti?“

„Avarština je jedním z jazyků Dagestánu,“ pokrčil Toman rameny. Nebylo by lépe nevědět? Až budou testy DNA běžné, sedmina mužů zjistí, že krmili kukaččí mládřata nezbedných žen a zájemců o otcovství ještě ubude. A všem nám naměří pár procent kořistnické krve.

Představil si inzeráty: *Poloavar hledá čtvrtšlovanku*

Zn.: Ke společným nájezdům

„Je to tu... složité,“ zašeptala dívka. Potřebovala být chvíli o samotě.

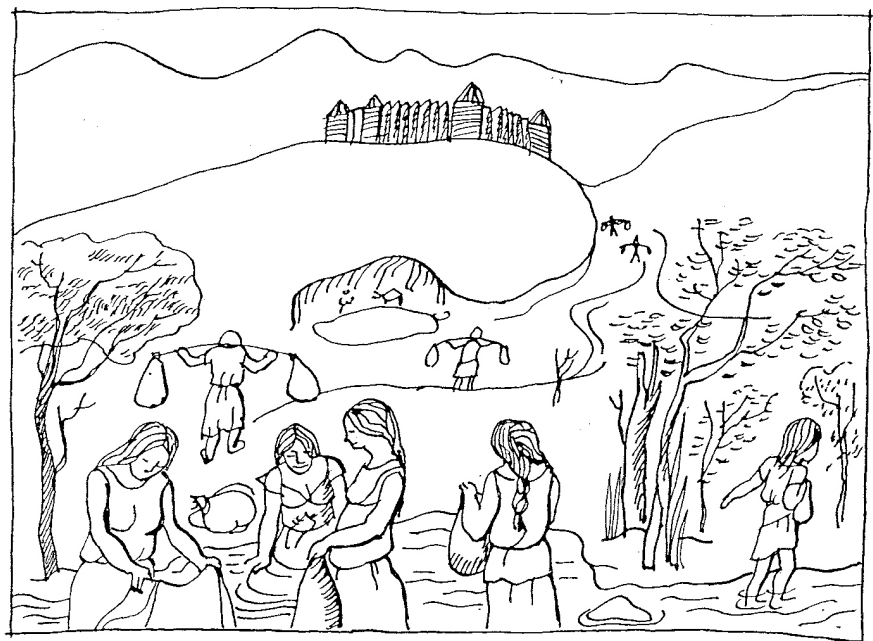
Inženýr si zatím rozložil patentní berli do trojnožky a s úlevou usedl. Kanadský smrček, který zasadí na závětrné straně, bude brzy viditelný zdola od cesty, přemítal. Předvídavě vybral nesymetrický dvoják odolný vůči nepohodě i nájezdům slovanských kořistníků kolem Vánoc.

Líba přecházela zamyšleně nádvořím někdejšího hradiště a tu a tam zastavovala a v podřepu pokládala ruce na zem.

Na vyvýšeném místě zavřela oči a pokusila se sled záblesků propojit.

Dole u potoka, na jediném vymýceném místě, postávaly na břehu i po kolena ve vodě zase ty rozedrané ženy.

Nejmenší z nich se nenápadně oddělila a zamířila proti proudu.

Vžila se do rozhodnutí té zubožené holky, ale přes klenbu korun stromů ji nedokázala sledovat dál. Představila si široký úval pod sebou, kde lidé po staletí obdělávali políčka, pole a lány, pokrytý tenkrát ještě pralesem. Když se po chvíli vracela do přítomnosti, cítila, že ji Toman pozoruje.

„Asi je lepší mít jasno,“ prohodil rozpačitě. Věděl, oč je jako žena citlivější, ale věřil, že to unese. „Tady nejspíš všechno začalo...“

Daleko ve vnitrozemí vystupoval z šedého oparu zhola zbytečný Říp.

„Chlapi to měli snadný,“ řekla Líba drsně, aby přemohla emoce, které stěží zvládala, když ho podpírala cestou zpátky k autu. „Vás jen pobili.“

Rekonvalescent, který před půlrokem ještě balancoval na hraně mezi smrtí a neživotem rozumně mlčel.

„Mám pocit, že bych měla něco udělat, nějak ty zlé věci napravit!“ dodala tiše, ale s přesvědčením.

... A já mám být její předurčený nástroj! připomněl si předpověď své společnice ještě v bílé čelence za pultem lázeňského bistra. Já – po boku Johanky z Arku? Nebo nějaké Matky Terezy?

To ještě netušil, kolik tváří bude mít Libuše, kolika ženám bude sloužit, a kolik jich, pro dobrou věc, půjde s ní..

Doktorka zahlédla dvě postavy na vrcholu kopce a zdola jim zamávala. Byl to docela pěkný výlet. ... Ten příští by mohl být ještě zajímavější, představila si jízdu do porodnice s houkajícím policejním doprovodem, jako vystřiženou z filmové komedie. ... Bude se mnou, i když jinde. Odejde, ale bude se vracet, a to mi zatím stačí.

Vyzvedli ji dole u můstku. Cestou zpátky všichni tři zaraženě mlčeli. Líba ohleduplně zpomalovala přes hrboly a do automapy ani nenahlédla.

Jako by odtud pocházela.

Očekávané události budoucího otce zajímaly i dojímaly, ale na moderní lékařku měla Zuzanka zastaralé představy.

„Tohle je ženská věc.“ Nechtěla, aby kvůli ní měnil program a jeho nabídku jakékoli pomoci s díky odmítla: „Ještě je spousta času!“

Všechno měla přesně spočítané, od počátku vycitěného ženskou intuicí.

V lázeňském areálu porušila Líba ‚zákaz vjezdu‘ sporným způsobem: k budově svobodárny zacouvala. Vynesla doktorčinu objemnou kabelu do vestibulu a vyčkávala u výtahu.

Netoužila vidět, jak se ti dva loučí, ale cítila k té neohrabané ženě silnou rodovou sympatii a udělala by pro ni cokoli.

„Chcete si sáhnout?“ zašeptala doktorka nejistě, když vstoupily do soukromí kabiny.

Líba měla pocit, že pod napjatou kůží cítí pohyb. Další kousek skládanky zapadl na své místo. *Čekáme na tebe!*

Zuzanka obývala už desátým rokem útulnou garsonku v nejvyšším patře, s výhledem na modravý pás Krušných hor, a ani ji nenapadlo, že by mohla žít někde jinde. Postýlka se sem vejde, tak co.

„Všechno se vydaří,“ prohodila Líba u dveří a nemyslela jen na příští dny, ale daleko dopředu.

... Jsem snad nějaká dobrá sudička? napadlo ji, když sjížděla výtahem.

Toman se zatím přesunul na zadní sedadlo, kde měl více prostoru pro zjizvená kolena. – „V pořádku?“

Pohlédla mu pobaveně do očí, vklouzla za volant a otočila klíčkem.

„Zvláštní místo,“ přenesl se inženýr v myšlenkách na hradiště, aby překonal otcovský neklid. „Když ukázali Zdeňku Nejedlému výsledky průzkumu odvolal archeology a poslal tam pásové traktory.“

Povšiml si jejího nechápavého výrazu a dodal: „To byl v padesátých letech komunistický ministr kultury. Takový nahrblý stařec; i pracující se mu smáli. Žil v přepychu, obklopen krásným uměním a oduševnělými ženami...“ V té chvíli si poprvé uvědomil, kdo vlastně tenkrát zvítězil.

„Těžkými pluhy drtili bronzové uzdičky avarských koní i hliněné nádoby se slovanskými vlnovkami. Století nerovné symbiózy s Turkotatary, z pozdějšího Sovětského svazu, se nehodilo do nové národní historie.“

„Jsou tam pořád, všichni!“ rozechvěl Líbu pocit, že přelétá ten vrch v nějakém obrovském stroji jako z Vesmírných válek, a že se za dunění basů v Dolby systému sama stává těmi masivními křídly!

Silou vůle přesměrovala kolos proti toku stříbrné stružky pod sebou. Dole zachytila pohyb.

Lidská troska, uprostřed drsné divočiny, možná však přijatelnější než zvůle násilníků, mířila k pásmu hor na obzoru.

Nevěděla ještě, zda může ovlivňovat, co už bylo. Soustředila se a poslala dolů alespoň povzbuzení.

Rozedraná dívka z ničeho nic vzhledla pátravě k nebi.

Na moment měla Líba pocit, že se jejich oči setkaly, ale byl to asi jen pohled do prázdna, stočený v příští vteřině ke slunci. Zkusila odchýlit vznášedlo k západu, kde tušila Ohři.

„Pozor!!“ vykřikl Toman v posledním okamžiku.

Strhla volant doprava a vrátila se do přítomnosti.

„Vy přece máte ještě život před sebou!“ pokáral ji polovážně. O sebe nedbal. Po všem, co ho poslední rok potkalo věřil, že je nezničitelný.

„Výkopy na tom návrší,“ pokračoval jakoby nic, „odkryly mezi obděl-níky zapuštěných slovanských zemnic kruhové základy stepních jurt. Několik generací žili na jedné hromádce...“

„To muselo být hrozné!“ promítla si Líba v duchu soužití krutých mužů, podmaněných mužů, žádoucích žen i nechtěných žen.

„Nakonec se těch vetřelců nějak zbavili; sami nebo s pomocí jistého kupce se solí, a později dali na frak i Frankům u Wogastisburgu. ... To byla nejslavnější bitva v naší historii a ta pevnost stála dost možná právě tam,“ mávl rukou ve směru výšiny, kde na valech praslovanského hradiště dnes zasadil svůj další „pamětní“ strom.

Líba dychtivě naslouchala. Z dějepisu věděla tak trapně málo! Cítila, že je to důležité a nějak to souvisí se ženami.

... Ve městě mohu chodit do knihovny.

... Ale nejdřív si musím najít práci.

Blížili se k nájezdu na dálnici. Udržovala stálou rychlost a přemýšlela. Na prvních pár týdnů, než se uchytlí, jí Toman půjčil byt, který užíval po návratu z emigrace, než se mu podařilo vykoupit dům po rodičích. Ze spropitného měla našetřeno pár tisíc a na nový život se těšila.

... V nejhorším začnu zase roznášet piva, říkala si, když nepřicházel žádný náznak pokynů shůry.

V Tomanově vile bylo několik pokojů pro příležitostné hosty, ale starý mládenec nechtěl, aby mu ta holka nahlížela zblízka do hlavy.

... Není zas tak ošklivá, přemítal.

Když si na ni člověk zvykne, ujde.

Pomohu jí někoho najít, zamiluje se a dá s tím předvídaním pokoj!

... Co asi dělá Zuzanka? zaplavil ho pocit sounáležitosti.

Měl jsem tam přece jen zůstat.

I na zapřenou...

– Proč brzdíme?!

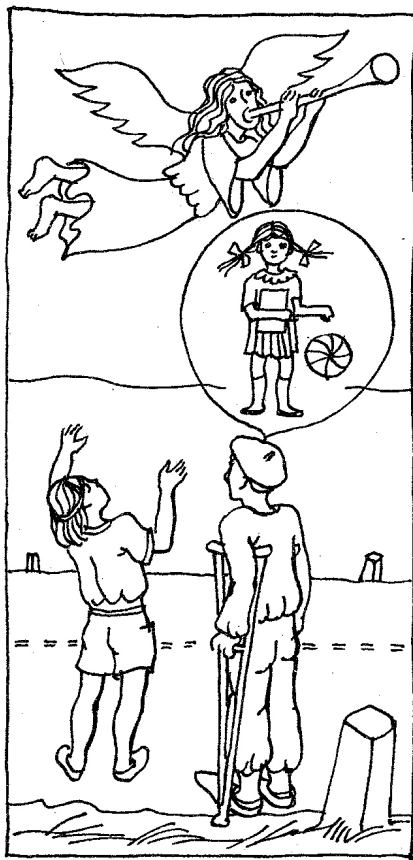
Líba bez důvodu zpomalovala. Odbočila ze silnice na cestu, která mizela v polích, vystoupila, obešla vůz a otevřela mu dvířka.

Byl krásný podvečer, ta chvíle mezi dnem a nocí, kdy příroda za posledního světla utichá.

Vztáhla k němu obě ruce a on je automaticky vzal do svých.

Soucítil s tou mladou ženou; byla asi příliš dlouho sama.

Smála se mu do očí, a přitom bláznivě pošťukávala.

„Hned zítra vám někoho najdu,“ utěšoval ji. Ano, to bude nejlepši.

„Už!“ řekla prostě a šťastně: „Máte... dceru!“

Přítáhl ji v návalu dojetí k sobě. Drželi se dlouze, beze slov.

„Jsou v pořádku?“ polekal se po chvíli. Odpověděla mu klidnýma očima. Věděl, že jí může důvěřovat. „Jak krásné je být dálkovým otcem a znát i vás.“ Měl pocit, že slyší fanfáry. Než stačila nalézt odpověď, zazvonil mu mobil. – „Ano, víme,“ překvapil sestřičku. „Jedeme zpátky!“

Líba už usedala za volant. Řídila opatrně a majestátně.

Oba cestou snili o novém a neznámém.

Toman znal děti jen z dětství.

S potomky svých přítelkyň jakž takž vycházel, ale raději se jim vyhýbal, aby k němu náhodou nepřilnuli a nechtěli ho nakonec za tatínka.

Když mu v porodnici ukázali na pár vteřin přes sklo jakési opičí mládě (matka ještě neprocitla), měl smíšené pocity.

Představoval si něco pěknějšího, ale také více úcty k otcům, bez nichž by sestřičky byly bez práce.

Do hlavního města dojeli až pozdě v noci.

Líba pomohla zaraženému prvootci až k brance a vůz z půjčovny odvezla do sousední čtvrti se vstřícnějším režimem parkování.

V nejbližších dnech převezme zámožný invalida vozidlo s úpravou pro monopedy a pak už ji nebude potřebovat, posteskla si.

„Domů“ dorazila až po půlnoci a uprostřed svlékání upadla do spánku. V hluboké fázi tentokrát nesnila v obrazech, ale vnímala zvuky:

Kolisavé nárazy větru do korun stromů, těžknoucích létem, na pozadí zurčící vody – a pak náhlé zasvištění a stoupající a klesající hukot, končící náhle, zlověstně, měkkým nárazem...

Vymrštila se. Několik vteřin ještě cítila ostrou bolest pod lopatkou, pak všechno odeznělo. – Šíp? napadlo ji v první chvíli.

... Obávané střely Avarů měly prý hlavice s otvory a za letu vydávaly hrůzostrašný zvuk jako zlá meluzína. Takový nesmysl! Pro jistotu si ale to místo prohmatala. Pod neporušenou kůží cítila jen kostnatá žebra.

To jsem přece já! Hodná a rozumná holka, která se rychle s každým domluví a dostává větší dýško než ty hezčí. Kdo by mně chtěl ublížit...

A v tom jí opět naskočil obraz rozedrané dívky klopýtající kamenitým korytem potoka, pryč, co nejdál, kamkoli.

Na okraji české kotliny, obývané od doby kamenné tlupami lovců a sběraček plodů, půl tisíciletí civilizovanými Kelty, později Markomany a Kvády, a konečně i prvobyteli slovanskými, na rozlehlé staré usedlosti v modravém klínu hor, probíhal ten víkend sněm předních českých žen (co spolu mluví).

Masivní stůl, ještě po odsunutých Germánech, zaplněný vybranými pokrmy, předznamenával ráz setkání.

Hostitelka sice naznačovala, že je přetížena důležitějšími úkoly (a vaření a úklid jsou dnes už stejně mužské práce); solidní základ hostiny však zajistila nákupem prasátka ze svěřených fondů.

Prizvané ženy, ač nežádány, také přivezly doklady svých dovedností. Pekáče a mísy ale nenesly jmenovky a nejlepší dary byly často prisuzovány jiným. „To se mi moc nepovedlo,“ přiváděly frustrované kuchařky pozornost k vlastním výrobkům.

Pohlednější delegátky přijely v doprovodu svých „milenců“, jak se patřičně mladších, a neverbálně se trumfovaly věkovými rozdíly.

Neoficiální, ale velkolepá akce však zůstala v detailech nedomyšlená. Psi, patřící ženám, které už nad muži zlámaly hůl, se porvali, a milci, riskující dobré bydlo, se zpili lahvemi „putovních“ vín, které zde předčasně ukončily svoji pouť.

„To je úroveň!“ poslouchali neukázněni samečci k obecnějším závěrům o druhé polovině lidstva.

Majitelky psů a mužů odvedly svěřence do ústraní, kde je zpacifikovaly, a po chvíli se opět sešly u ohně, na kterém se rožnilo prasátko.

Řekněme rovnou mužský šovinistický kanec.

„Jsou čím dál horší,“ prohlásila úvodem hostitelka.

„Neplní kvóty!“

„A diskriminují!“ Mladá právnička, nespravedlivě často zvaná do televize, nebyla mezi svými družkami oblíbená, ale mezi přítomnými muži vyhrála místní kolo soutěže *Sexobjekt dnešního dne*.

„V učebnicích je trojnásobek mužských koncovek! Není divu, že se děvčátkům v životě nedaří,“ poznamenala gendrová lingvistka, pyšná autorka novoslova ‚hostka‘, které uvádělo do rozpaků manželky hostitelů i hostů a zatím se vžilo jen pro ni a v některých gendrově korektních hanbincích.

„Počet žen v řídicích funkcích je stále zanedbatelný.“

„Kdykoli s námi jednájí, představují si nás nahé!“

„A počet vynálezů v Národním technickém muzeu, té baště mužské povýšenosti...“ spustila jako patentní elektromotorek svůj každoroční příspěvek prapraneteř Křížika.

„To vše probereme později,“ pozastavila nával stížností hostitelka.

„Slíbila jsem vám překvapení,“ pohlédla významně na hodinky.

„Přiletí paní Alice?“

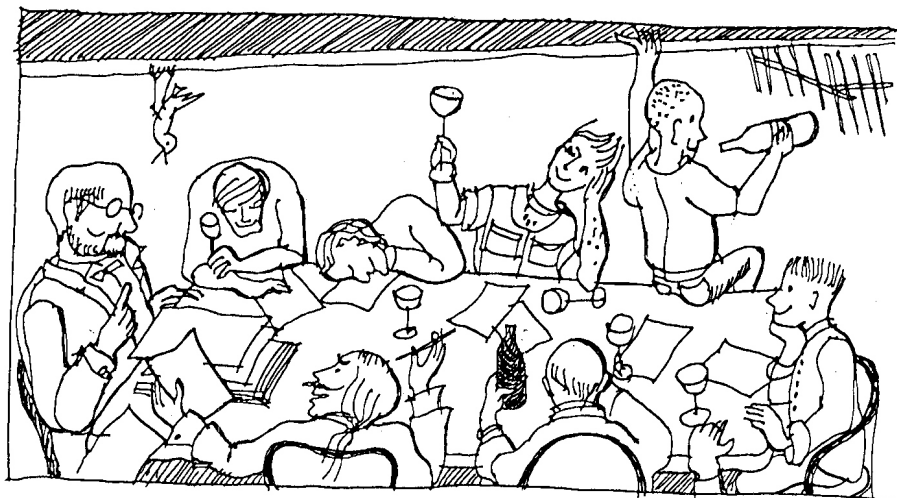
„Zvýšila nám příspěvky?“ radovala se gendrová lingvistka. Od časů čilé obrozenécké slovtvorby nová slova podražila.

Než stačila předsedkyně promluvit, přiběhla z kuchyně její zardělá dcera, třikrát různě svobodná matka, a podávala jí mobil.

„Už vás o-če-ká-vá-me,“ artikulovala šéfka pečlivě a ukončila hovor.

Pohlédla na svoji družinu a pár vteřin vychutnávala informační převahu.

„Jak všichni víte, naše drahá patronka je vážně nemocná, ale stále sleduje naši činnost. Částka, kterou letos poukázala ženskému hnutí,

přesahuje naše očekávání. Právní zástupce paní Alice, také náš krajan, tu bude každou chvíli..." Pohledy všech žen se stočily do údolí.

V perfektním načasování stoupala úzkou cestou k chalupě velká bílá limuzína. Prodloužený Cadillac vjel do dvora a po zastřiženém trávníku pokračoval až k jídelnímu koutu.

Když si řidič povšiml ohničku pod motorem, rychle znovu nastartoval, prudce odcouval a blatníkem přitom zahrál na plaňkový plot jako na xylofon. Ženy se shlukly kolem vozu nejvyšší třídy, vystoupil z něj však jen rozezlený šofér.

O chvíli později projelo bránou v oblaku kouře plastové autíčko, ze kterého vypadl tlouštík v tmavém obleku.

„Achoj, damy! Vždy chtěl zkusit takový!“ pozdravil výbor a veden neomylným instinktem veselých chlapíků zamířil ke skupince milců a vzotajů, nedbale rozložených ve stínu stodoly.

„Měly jste je nechat doma! doma! doma!“ opakovala patentní praprainženýrka jako zaseknutý fonograf.

To by bylo ještě horší, horší! věděly omlazené padesátky. Čechoameričan rychle převzal iniciativu a nejnovější sexistické vtipy ze zámorí překládal mužům do mateřštiny svých rodičů, kterou zajímavě komolil. Z roz dováděné družiny se ozývaly výbuchy smíchu.

Dvanáct apoštolů nové víry sledovalo bezradně právního zástupce sponzorky, které vděčily za nebývalý rozmach svých aktivit, vkusné vybavení Gendrocentra i velmi štědré odměny za přednášky, semináře a všechny ty výzkumy a průzkumy.

„Budu informovat mizis Stein!“ prohlásila šéfka zvýšeným hlasem, jako by doufala, že návštěvník zachytí přes dvůr její slova a polepší se.

„Přivedu ho,“ povstala překladatelka do korektního jazyka.

„Posaďte se u nás, paninko!“ halekal na ni už zdálky výrostek bez stálého zaměstnání, který dělal jedné z televizních osobností ‚asistenta‘.

„Jste přece *naším* čestným hostem,“ oslovila Jonka právního zástupce s úsměvem stárnoucí Afrodity. „A prasátko už bude pečené. ... Jak se daří paní Alici?“

Američan na ni pár vteřin tupě zíral a pak otočil palcem dolů.

„Pani Alis už nedaří vůbec. Já nyní povedu váš fajnanc a všechno,“ naznačil buclatými prsty peníze: „Prsatko napul sem.“

„I am sorry...“ ustupovala gendrovědkyně zaraženě ke svým.

Ženy ji obklopily: „Jaký je? Co říkal? Proč nejde k nám?“

„Není...“ Jak to vyjádřit korektně? „Není asi většinový.“

Jedenáct pusinek se pootevřelo.

Tak proto! ...Naštěstí jsou na naší straně.

... Až na ty, co k nim přešli od zlých žen.

Jonka pokrčila nejistě rameny. „Horší je, že paní Alice už ... skončila,“ pohlédla pietně k nebi – „a nadaci převzal on!“

„Čest její památce,“ vzpamatovala se předsedkyně, která tušila, co se blíží. Když jí minulý týden jejich sponzorka volala z nemocnice, zdála se zmatená. Říkala divné věci:

„Někde je chyba... Musíte... Nesmíte... Já už...“

V minutě ticha, které ze situace vyplynulo, si každá z žen promítala následky nového vývoje do vlastní situace.

Důstojnou odmlku přerušovaly výbuchy mužského veselí. Ve stínu stodoly, u dlouhého stolu s poloprázdnými lahvemi, trhal Čechoameričan listy ze svého zdobného diáře a rozdával je chlapům.

Hledalo se něco na psaní.

Radka nepotřebovala další zaměstnání za každou cenu. Toman svoji chladně účinnou asistentku z lázní zajistil na rok dva dopředu; klidně si teď mohla užívat.

„Užívat“? To slovo neznala.

Pročesávala inzeráty, rozesílala osobní profil ve třech jazycích, oslovila několik nadnárodních firem a rozhodila sítě po internetu.

Nevybírají si mě – já je třídím! Uvažovala i o televizi a novinách.

Na nástupním platu nezáleželo; peníze za ní vždy brzy přicházely samy.

Chtěla předurčovat události a ovlivňovat lidské osudy.

Romanticky založení potenciální zaměstnavatelé, kterým střízlivý tmavý kostýmek, profesionální kompetence i absence náznaků, že na ně bude ‚hodná‘ signalizovaly její nevhodnost, se zaplétali do vysvětlování svých představ někoho ‚obyčejnějšího‘.

... Obyčejné to mají snazší – v práci i po práci.

V podnicích s důrazem na výkon dostávala bystrá ekonomka nabídky k nástupu ihned, s výjimkou organizace, v jejímž čele stála žena.

Diskriminace nebo intuice? I když ještě nevěděla, co chce, rozeznávala potenciál různých příležitostí. Odškrtovala postupně nevalné a nevhodné firmy, a neúčinnost, se kterou se setkávala, ji udivovala.

Pozvání k pohovoru ‚někdy v pátek po obědě‘ samozřejmě pozměnila na pondělí v deset nula nula.

Po zdvořilostním úvodu dole v recepci pozval šéfredaktor Radku do své kanceláře. Dvojité prosklenými stěnami buňky, zavěšené vysoko v prostoru haly, nepronikal žádný hluk.

Vnímala dynamický náboj budovy, soustřeďující redakce různých periodik, tiskárnu i balírnou distribuce.

Poslední čísla vydávaných magazínů si samozřejmě prostudovala přes víkend. ... Jsme tak hloupé, nebo se na tom teprve soustavně pracuje?

U psacích stolů zavalených stohy papírů se skláněly nad klávesnicemi počítačů většinou ženy, ale práci jim zadávali muži, rázující uličkami s maskami naléhavé důležitosti.

„Mluvíte dobře anglicky a žila jste venku. Kdo dnes kupuje časopisy? Tedy kromě sportovních a kutilských?“ zeptal se.

„Ano. Čteme víc.“

„A věříte víc.“

„Snažíme se pochopit ten váš svět,“ řekla napůl žertem.

„Dáváme většině, která není příliš úspěšná a šťastná *trvale* naději!“ shrnul šéfredaktor deset let udivujících zkušeností v nejširším segmentu periodik. – „Kdy můžete nastoupit?“

Než stačila zareagovat, z principu zdrženlivě, přestože už při pohledu do dvorany kypící intenzivní aktivitou vycítila svoji příležitost, dodal: „Nejdřív vás pošleme do Států na školení o gendrové korektnosti...“

Odmlčel se a zkoumavě na ni pohlédl. Nezachytil žádnou reakci a tak pokračoval: „A když už tam budete, můžete se podívat zblízka na jejich nabídku ženám. Zajímá nás celé spektrum – od natěšených nevěstinek po zaryté feministky.“

„Naše ženy jsou přece úplně jiné,“ namítla Radka.

„Pole neorané,“ shrnul šéf s potěšením potenciál místních čtenářek. „A přitom rozhodují o rodinných financích. „Obchodujeme se zájmem a ten je přímo úměrný cirkulaci.“

„V čem by spočívala moje práce?“ zeptala se mladá žena věčně.

„Co z toho místa uděláte bude záležet jen na vás.“

Věděl, že našel tu pravou, ale nechtěl hned zmiňovat, že jde o novou, strategicky důležitou pozici. Ještě by si myslela kdovíco a chtěla víc.

Radka cítila, že to místo je přesně pro ni. Jen ještě neměla žádnou představu k čemu.

„Třeba vás něco napadne...,“ usmál se šéfredaktor a poslal ji do osobního oddělení.

Cestou domů se mladá žena v duchu vracela k té odmlce a tónu jeho hlasu. Chtěl, aby ch dospěla k nějakému závěru sama...

Ale proč se tak usmíval? Co mi ušlo?

Na automatické řazení byla Radka zvyklá z pobytu v Americe.

Slíbila svého bývalého šéfa vyzvednout a odvézt v jeho novém voze na zrušené vojenské letiště, kde by se v klidu učil přidávat plyn a brzdit lepší nohou. Mechanici však namontovali omylem pedály pro jinonožce a převzetí ‚speciálu‘ se opět o den odsunulo.

Odpoledne přišli rozpačitému otci poblahopřát staří přátelé.

„Co třeba *Jawa*?“ připomněl mu docent jméno, které bezdětek ještě nedávno doporučoval jiným rodičům.

„Pro budoucí inženýrku a vynálezkyň to není špatné.“

„Ani nápad!“ rozhorlila se Helenka, ředitelka základní školy, která věděla, jak zlomyslnou pozornost přitahují neobvyklá jména. „Zuzanka je rozumná a nic takového nedovolí.“

„Chtěla něco starobylého a vlasteneckého,“ vybavil si docent poslední setkání s už nemladou lékařkou, prozářenou mateřstvím.

„Mlčava?“ navrhl novopečený otec, který se nedávno dozvěděl, že malé děti někdy celé noci prokřičí: „Nebo Pssta?“

„Cože!“ poskočila Helenka.

„Velmi starobylé slovansko-avarské jméno: *Ženo mlč a zakys kumys!* Opojný nápoj z kvašeného koňského mléka,“ dodal.

„Fuj,“ otrásla se Helenka. „To určitě! A jak by ty koně dojili?“

„Mají takové savky,“ naskočil Tomanovi obraz slovanských dívek, krev a mlíko, nucených pečovat o upoceně herky znavené dlouhými výjezdy a ještě chystat opojné nápoje svým zběsilým pánům.

„Co třeba Krasava?“ inspirovala učitelskou mysl opera.

„Co Kvasava?“ navrhl docent kvasný kumpromys.

„Krasava je z Libuše, od Smetany,“ prohlásila Helenka autoritativně.

Inženýr se s oporou francouzských holí odbelhal do kuchyňského koutu. Vařil rychle, dobře a rád, a nikdy dvakrát totéž, i kdyby chtěl. Zatímco nastavoval večeři pro větší počet hostů, představoval si svět, do kterého doroste jeho zatím bezejmenná dcera.

... Bude to svět kuchařů, nebo zase kuchařek? ... Vyplatí se všem těm ‚singlům‘ vařit jen pro jednoho? uvažil i tu nejsmutnější alternativu.

Netušil, že mládě, které včera přibýlo na svět, už dostalo jméno a v kolonce *OTEC* stálo *Neznámý*.

Doktorka jen dodržela, co slíbila: „Nic nebudu chtít.“

„Už si Radka něco našla?“ vyptával se mezitím docent Helenky na její brilantní dceru.

Toman, který litoval, že sám v mládí častěji nepostál a nepromyslel, pečlivěji co dál, radil své asistentce z lázní, aby nespěchala.

„V biblických dobách chodili ti nejmoudřejší dozrávat na čas do pouště,“ poznamenal a dodal tišeji: ... „Živili se smaženými kobylkami.“

„A kobylčím mlékem,“ přihodil docent.

„Nastupuje do redakce nějakého ženského časopisu,“ překvapila Helča své bývalé spolužáky nejčerstvější informací.

Ráno dorazila Radka k Tomanově vile přesně o desáté. Poručila ještě taxikáři třikrát krátce zahoukat, prostrčila ruku škvírou v mřížce, odjíztila zezadu branku a zmizela v zeleni přerostlé zahrady.

Rekonvalescent se na *autoškolu* pečlivě připravil a ve cvičkách, které si opatřil, „aby měl v nohou cit“, připomínal Enšpíglu.

Převzala aktovku s hotovostí, na níž trval autoprodejce, který tvrdil, že nedůvěřuje bankovním převodům, ale ve skutečnosti se kryl pro případ, že by mu ten podivín platbu pozastavil. Těžko by našel jiného zámožného monopeda.

V autosalónu právě probíhala *akce* a zákazníci si mohli jako bonus zvolit autorádio, dětskou sedačku nebo tažné lano. Inženýr přijímač neužíval, protože ho při jízdě rušil v přemýšlení a lano k odtahu zpochybňovalo kvalitu vozidla.

Ukázal na sedačku, kterou zamýšlel darovat docentovi a jeho poslední manželce. Pak se mu ale zatajil dech:

„Můžete mi ji nasadit dozadu?“

O několik hodin později už mířili k neužívanému vojenskému letišti, zamluvenému jen pro ten dnešní den, od vojáka, který tam stál na vartě.

Motor zaburácel a zrychlení je vtisklo do sedadel. Na konci přistávací dráhy strhla Radka vůz do kontrolovaných hodin.

„Hlavně vyzkoušej ruční brzdu, na tu budu spoléhat! ... Už ses zbavila té své hračky?“ vybavil si jemný kabriolet, který se jeho zdatné asistence v téhle drsné zemi neosvědčil.

„Koupil ho nějaký playboy jinému chlapci. Dostanu služební vůz.“

„Takže ses rozhodla! ... Myslím, že máš na víc.“ Představoval si ji v podnikání nebo v diplomatických službách.

„Nevidíš ten potenciál?“

„Všechno už přece vychází,“ namítl. Chybí jen *Kladná tchyně*.“

„Víš, kolik našťvaných, nešťastných a frustrovaných žen chce vědět, proč se jim nedaří?“

„To je snad bohužel jasné.“

„Potřebuji vysvětlení ‚mimo sebe‘ – a naději. Budu psát, co se kde povedlo a jak úplně jiné ženy řeší úplně jiné problémy úplně jinde.“

„Ženská otázka nemá řešení. Co na jedné straně zdánlivě získají, to na druhé straně skutečně ztrácejí.“

„Jistě. Ale řešení se musí hledat, i když není,“ uzavřela Radka debatu a pustila se do vytyčování slalomu z oranžových výstražných kuželů, které přivezla v batohu.

Nechtěl vědět, kde je vzala, a doufal, že je tam zase brzy vrátí.

V následujících dnech zkoušel rekonvalescent krátké výjezdy v lehkém provozu; na delší expedici si zatím netroufal. Neodvratně se mu však rýsovala návštěva lázeňského městečka.

Líba do nového zaměstnání nespěchala a nabídla Tomanovi pomoc. Doufala, že cestou zpátky stihnou další návštěvu hradistě, které leželo nedaleko hlavní silnice.

Cítila, že by tentokrát měla zkusit pěšinu podél říčky, nebo ještě lépe, vstoupit do vody a brodit se proti proudu kamenitým korytem. Nevěděla proč, ani kam by došla. Chtěla si jen zopakovat ten pocit. ... Zopakovat? podivila se.

Toman nabídku s díky odmítl. Věděl, že se musí konečně odhodlat a vyrazit do lázní sám.

Najezdil statisíce mil, vlevo i vpravo, ale po roční absenci si připadal na rušné silnici jako nejistá začátečnice.

Houkáním a hrubými gesty netrpělivých mužů se nenechal vyprovokovat.

... Oč jsem lepší než vy, frajeři! Nejen proto, že jsem víc miloval a vydělal, ale protože *myslím!*

S pocitem hrdosti, že to dokázal, zaparkoval před porodnicí.

Auto s jednou šlapkou zamykat nemusel, jen šílenec by se v něm pokoušel odjet.

Přemohl nechuť ke kyticím a koupil v kiosku něco menšího, elegantního, jen tak do rukávu.

V recepci se klukovsky usmál na sestřičku, kterou si z minula nepamatoval, předpokládaje, že ho tu předchází jeho reputace:

„K paní doktorce...“

„Tak vy jste otec Vlastičky?“ ožila mladá žena a šokovala ho poprvé.

„Co! – Jaké Vlastičky?!“

Porodní asistentka projela rodičovskou databázi v počítači.

„Promiňte, nejste tu zapsaný, je mi líto...“

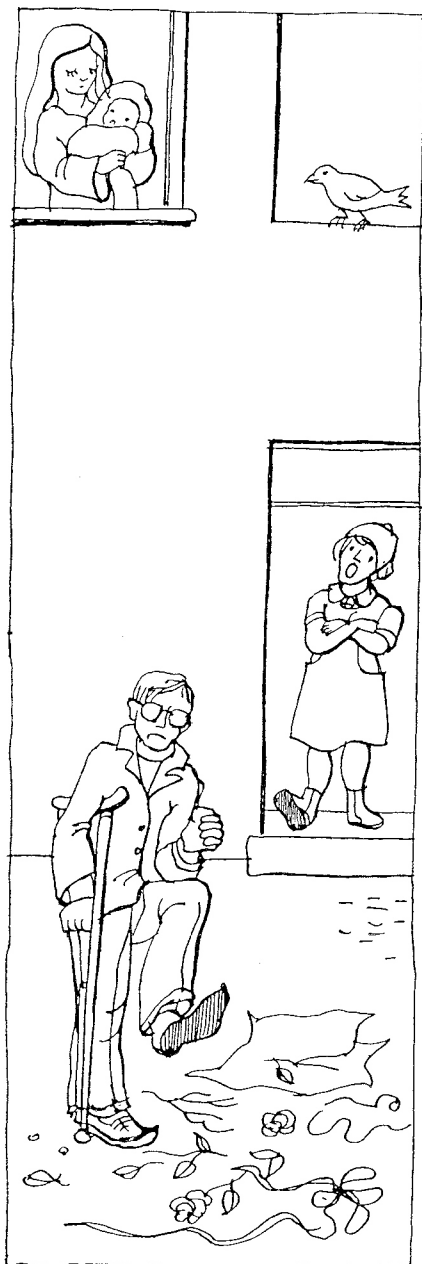
V prvním návalu emocí zatoužil Zuzanku popadnout, obnažit a postaru potrestat.

Pak se ovládl: „Co vy víte!“ procedil mezi zuby a zhoupł se zpupně na berličích.

Zdravotnice za přepážkou ho přezíravým úsměvem doháněla k šílenství. Mít víc času, zařídím, aby beze mě nemohla žít, a pak dám přednost její mamině!

„Nemohu vás pustit dál,“ prohlásila rezolutně.

„To se ještě uvidí!“ otočil se na bodci berle a cestou k výtahu si snažil vybavit jména ministrů zdravotnictví a spravedlnosti.

Teprve když poodstoupil od přepážky, zahlédla recepční bílé baletní cvičky, které podivnému návštěvníkovi vážnosti nedodávaly.

Jakmile za ním zapadly dveře, zamířila na oddělení.

Cestou přemýšlela o mužích, které tu vídala exaltované i zdrcené, ale nikdy tak mstivé. Nahlédla do pokoje a usmála se na paní doktorku, kterou si tu už všichni oblíbili.

„Ptal se po vás nějaký otrapa, ale nepustila jsem ho dál.“

Zuzanka popadla mládě a spěchala k oknu.

Na popraskaném betonu dvora poskakoval pokřivený muž na berlich a neohrabaně rozdupával kytici.

„Vlastičko, tatínek, podívej!“ mávala nad ním její ručkou.

V pondělí odpoledne zastavila před vchodem do *Gendrocentra* dlouhá bílá limuzína a šofér v čepici s logem růžového grandhotelu přidržel dvířka obtloustlému právnímu zástupci.

Aktivistky přijaly důležitého návštěvníka korektně, ale s chladným odstupem, a doprovodily ho do velkého sálu, kde pořádaly konference, přednášky a školení.

„Já moc omlouvám za minulo. Měl jetlag, nebyl fit,“ ukláněl se tentokrát snaživě na všechny strany.

Organizace, jejíž aktivity v posledních letech posílil nečekaný příliv dolarů, zastřešovala různorodé skupiny – od frustrovaných mamin přes umělkyně chtivé publicity, až k rudozeleným anarchistkám.

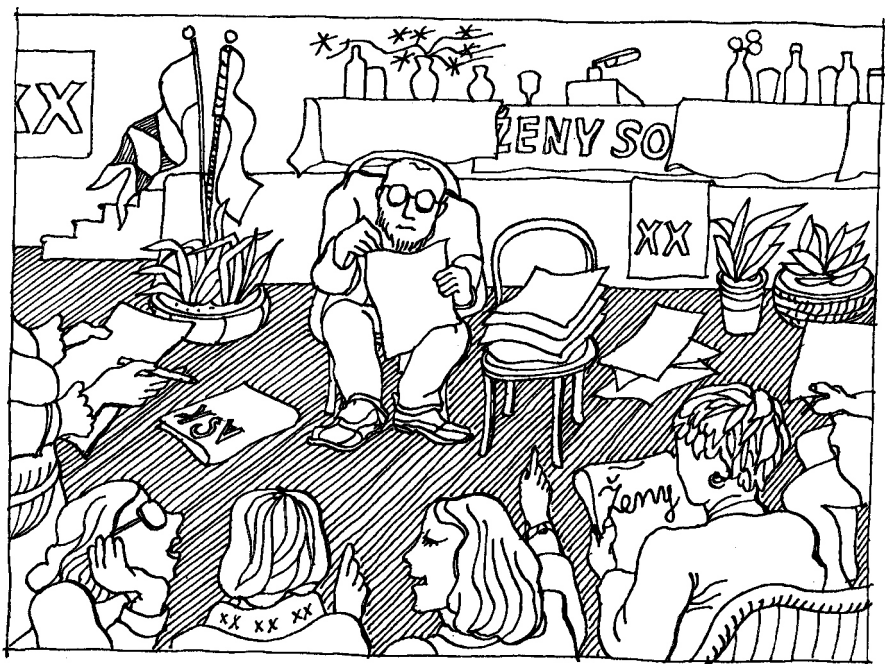
Nejpodstatnějším přívažkem byly ovšem studentky, které se teprve ‚hledaly‘, než je někdo nalezl.

Prostory bývalého agitačního střediska zajistila ženám už v devadesátých letech za symbolický nájem na dobu neurčitou sympatizující milenka starosty, která neměla ráda muže.

Černobílé postavy partyzánek ze sovětských válečných filmů vystřídaly načas černobílé bojovnice za důležitost, přesvědčené ‚že by se mělo něco udělat‘, ale bez schopností převést ten intenzivní pocit do praktických myšlenek a činů.

Původní nesvornou skupinu rozhněvaných harcovnic, které nedokázaly zorganizovat ani samy sebe, vytlačily postupně novopečené doktorky ‚genderu‘, importovaného z pokročilejšího Západu.

Vzdělaným ženám bez vlastních nápadů z nově vznikajících kateder otevřel vědecký *feminismus* řadu příležitostí k nenáročným kariérám.

Jejich předvídatelně rozhořčené články vyplňovaly prázdné místo společenského očekávání a byly vcelku neškodné.

Zasedací stůl připomínal Leonardovu fresku *Poslední večeře Páně*. Právní zástupce Nadace věděl, že má v ruce všechny trumfy a dobře se bavil. Postál u nástěnky ohlašující přednášku *Vyrovňování genderů*, naznačující schopnosti „známé jazykovědkyně“ a burzu ekologických pomůcek a zklidňujících čajů pro ženy.

Před monstrózním zasedacím stolem zaváhal: „Tady jako grand jury!“ Odložil aktovku a přenesl křesílko do prázdného prostoru mezi jevištěm a hledištěm.

Ženy se k němu snaživě přidávaly.

... Po tisíciletích následování nezmění tři emancipované generace zaměstnankyň návyk přijímat rozhodnutí jiných, zaznamenal spokojeně.

Židle uspořádal do půlkruhu a výbor rozsadil jako dvanáct měsíčků. Chvilí vychutnával pocit převahy z bohatství a moci, ale i z porozumění světa a nadhledu mužství.

„To lepší, demokratický. Hromadu papír nechám studovat,“ vyložil z aktovky stoh spisů.

„Všechno jinak. Po Ms. Stein pověřen převzmout Nadace já pod nový management. Důležité platí jen tohle,“ oddělil pár listů shora: „Odkaz, verification a podmínky.“

Alice Stein Kehoe neodpracovala za mzdu jediný den svého života. Zachycovala příležitosti a dokázala je využít. Ubývající krásu později kompenzovala rostoucím kouzlem osobnosti; učila se z chyb druhých a vlastní omyly neopakovala. Vnímala stále jemněji a myslela stále ostřeji.

Po třech manželstvích, kdy už měla dávno vystaráno a cítila se na vrcholu sil, jednoho krásného dne, v jediné minutě zjistila, že má před sebou už jen pár let života. Diagnóza, která by jiné zdeptala, v ní jen zmobilizovala energii a zintenzivněla vše, co dělala.

Během návštěvy staré vlasti „na rozloučenou“, shledala vážné nedostatky v prezentaci žen, a sepsala a dala si upravit do spisovné mateřštiny svých rodičů několik kontroverzních postřehů, které média ochotně převzala.

Vyvolala souhlasné i nesouhlasné reakce a byla pozvána do televize. I když se mladičká moderátorka zajímala především o velikost jejího prázdninového domu na Floridě, vzbudila pozornost předních aktivistek, které okamžitě vycítily, že tahle dáma „ví“.

Před odletem „navždy“ ji vyhledala mluvčí feministického kroužku a naštěstí nepožádala o finanční příspěvek, ale o radu.

Po úspěchu první „bytové“ přednášky shledala bezdětná paní Alice, že jí osud nadělil mnoho dcer, které potřebují poučení a povzbuzení.

Protože byla předvídavá, při dalších návštěvách své nové adoptivní rodiny už sama veřejně nevystupovala, a o jejím vlivu a finančních příspěvcích kolovaly jen fámy.

Právní zástupce a vykonavatel poslední vůle sponzorky feministického hnutí si nedělal žádné iluze o ženách, ani o mužích, a o světě vůbec.

Neměl žádné příbuzenské vazby, nevěřil v dlouhý život, a těch pár dobrých let, které si dovedl představit, chtěl prožít „na úrovni“.

Luxus považoval za samozřejmost, ale jako žínka vdaná do peněz si liboval i v rozmarech, a prosazováním náhodných a nesmyslných přání si potvrzoval svoji moc a výjimečnost.

Žen se nebál. Věděl, že si poradí i s nejchytřejšími z nich; obával se jen iracionality a hysterie.

Třebaže měl v posledních letech vztahy už jen s muži, necítil k ženám zášť a „úkoly“, které aktivistkám podsouval, nebyly nepřátelská mužská konspirace, ale jen nová hra pro vlastní potěšení.

Když minulou sobotu přijížděl na chalupu samozvané mluvčí jedné poloviny této země, neměl ještě jasnou představu, jakými *projekty pro ženy* naplnit závěr své klientky. Až ve ve stínu stodoly, s ukázkovými milci a řidiči omlazených recipientek, si uvědomil, jak skvělý zábavní prostředek mu padl do rukou.

Požádal o pomoc, o pár dobrých nápadů, a veselí chlapi se v pravěké mužské solidaritě jen předháněli, aby nasměrovali své družky k lepšímu pochopení skutečného života a funkčního uspořádání světa.

Když předurčili budoucnost místního feministického hnutí na příštích deset let, pokynul host ze zámoří šoferovi limuzíny a pohostil mládence vybranými nápoji přivezenými na účet Nadace. Pak povstal a pozvedl překypující pohár i ke skupině rokující v protilehlém koutě zahrady.

„Na naši ženy!“ zvolal.

Aktivistky se rozpačitě usmívaly a snaživě mávaly; bylo to smutné.

Ted, o dva dny později, čelil v jámě lvové přesile.

... „Velmi velké peníze,“ pozvedl list ozdobený nápaditým logem centra se dvěma XX chromozomy.

Snaživá knihovnice vyrazila po křídle z pozice měsíčka Prosince a předala dokument matroně, ztělesňující měsíček žní.

Šéfka anglicky neuměla, ale tučně vytištěné číslo ji ohromilo.

„V dolarech? Není to nějaký omyl?“ ujíšťovala se.

Ostatní ženy ji obklopily, jako by vyhrály sportku na společnou sázenku.

Právník je pobaveně pozoroval. Těšilo ho, že část té sumy uvízne v jeho praxi, ale i pomyšlení, že mu připadla úloha vymýšlet pravidla a současně pískat tak zajímavou soutěž o peníze pro ženy, které ho už dávno nevzrušovaly, ale stále udivovaly.

Vybavil si filmové komedie anglické provenience, ve kterých ziskuchtiví pozůstalí plnili ztěžstěná přání excentrických prastrců.

„Peníze z pozůstalosti je pro vaše činnost – ne zadarmo však na různé ukoly, a ja budu činit rozhodnutí, na která zaplatit.“ prohlásil.

Jeho výslovnost se hodinu od hodiny zlepšovala, ale ve všeobecném vzrušení druhá část sdělení rozradostněným ženám zcela unikla.

O pár týdnů později, po vyřízení všech formalit, předložila předsedkyně Gendrocentra širšímu plénu seznam požadovaných aktivit. „S takovým spektrem projektů mohla přijít jen paní Alice!“ rozplývala se.

Ambiciózní překladatelka do korektního jazyka a autorka mnoha důmyslných novoslov vložila originál do kopírky, klepla na „tisknu“ (klepna, s návrhem zahlázení gendrově hanlivého původního významu neprošla) a rozdala všem přítomným seznam podnětů.

„To není špatné...“

„No tohle!“

„Konečně zelená průzkumu. Kolikrát už jsem říkala...“

„To by mě nikdy nenapadlo...“

Nejvíce všechny přítomné nadchl projekt ochotnického *Celoženského divadelního souboru*. Velký přednáškový sál Gendrocentra měl obstojné jeviště s oponou, točnou a propadlem; osvětlením a ozvučením.

Na rozdíl od mužů, kteří ze sebe dělají kašpary ve vlastní kůži, většina žen toužila změnit svůj vzhled nebo i převzít jinou identitu a okouzlovat dokonalou iluzí.

„Už staří Řekové hráli v amfiteátrech i opačné role...“

„Jasně, proč ne! Však my jim ukážeme!“ ozývaly se výkřiky žen.

„A na chůdách,“ dokončila výklad dramaturgyně naší přední scény, která také patřila k předvoji žen.

„Ale co budeme hrát?“ vycítila příležitost autorka knížek o sobeckých milencích, kteří ji opouštěli, protože zlobila. „Musí to být ze současnosti a ženského prostředí!“

„Tak nač se vůbec převlékat?“ namítla femosocioložka, která měla chlapeckou postavu.

„Vypíšeme soutěž jen pro ženské autory.“

„Ženské *autorky*,“ opravila ji jazykovědkyně.

Žádnou z nich nenapadlo, jak veselé by mohlo celoženské divadlo být. Hnutí za práva žen bylo zasmušilé a zarputilé, jako by kvalita života spočívala v bodovém zisku a ne v potěšení.

Cosí však již viselo ve vzduchu.

O některé projekty se poperou, předvíдалa předsedkyně, jejímž hlavním projektem bylo udržet se ve svém křesle.

„Úkolů máme před sebou hodně, ale už první záloha nám dovolí rozšířit knihovnu, koupit nové počítače, koberce a kuchyňskou linku do dietní kantýny. ... A začneme vydávat vlastní časopis!“ napadlo ji.

„Ale to tu není!“

Pravda, to veselé chlapce na chalupě nenapadlo. Lesklých magazínů „pro ženy“ vídali dost na každém rohu, a o střevíčky, kabelky, nebeská znamení a odsávání tuku se opravdoví muži nezajímají.

„Můžeme všechno,“ prohlásila šéfka. „A pořídíme si uklízečku.“

„Snad uklízeče!“ ozývalo se ze všech stran.

„Inzerovat musíme v obou rodech,“ připomněla jim mladá právnička, jejíž parketou „s velkou budoucností“ byly všechny existující i nově nalézané formy diskriminace, a ještě týž den zadala gendrově korektní inzerát do celostátních novin.

Předsedkyně řídila v předchozím životě různé školy a školky a to jí v čele hnutí často přišlo vhod. Kdykoli sháněla narychlo kuchařky za ty, které kradly dětem maso, spoléhala na docela obyčejnou vývěsku.

Před odchodem domů, kde na ni čekal jen zasmušilý kocourek, vyhotovila cedulku a přilípala ji zevnitř na sklo vchodových dveří.

Líba se probudila jako obvykle radostně, s prvním náznakem světla. Vklouzla do něčeho slušného, vyběhla pro noviny a zasnila se u ranního čaje nad různými budoucnostmi z nabídek zaměstnání.

Na moment zalitovala své nevzdělanosti; vysoká škola byla vyžadována už i u asistentek asistentek, ale připomněla si, co říkával Toman: „Děti bych naučil abecedu a úměru – a zavřel v knihovně.“

Knihy ve vypůjčeném bytě pokrývaly celou stěnu, ale byly většinou v angličtině. Výpůjční knihovny zase vyžadovaly trvalé bydliště, a tak jí zbývala jen studijní oddělení nebo knihkupectví, kde si mohla počíst vestoje. Když zazrčel telefon, nezaváhala ani na okamžik:

„Ano, pane inženýre?“

„Už jste se zabydlela?“ odvíjela se konverzace zprvu předvídatelně.

„Chtěl jsem o něco poprosit,“ řekl po chvíli. „Potřeboval bych poslední čísla všech ženských časopisů, abych byl v obraze.“

„Radka?“ uhádla.

„Bude pro ně psát,“ povzdechl.

Nastále ticho bylo plné záblesků možností. ... „Vy byste mohl psát pro ženy,“ zažertovala konečně. Účinnou Radku si dovedla představit na stupních vítězů, ne v předem ztraceném boji.

Její patron by si ale vesele pohrál i s větrnými mlýny.

„A taky bych potřeboval pár knih o počátcích slovanského osídlení. ... Jak jsme byli na tom hradišti,“ dodal zbytečně.

Na nic jiného nemyslela a minulou noc opět křížovala ve snu nad temnými hvězdy a marně hledala tu holku od vody. Napadlo ji, že čas, který tady plyne pokojně po dnech, tam „na druhé straně“, v životě zhuštěném bojem o přežití, ubíhá jinak. Možná předbíhám, přemítala. Večer se podívám víc zpátky, někde tam musí být!

O čtvrt hodinku později už nastupovala do vagónu metra. Jízdenky nepotřebovala; věděla, že ji nikdo nezastaví.

Když projížděla stanicí *Vyšehrad*, málem vystoupila.

Ne, ještě dva úseky, počítala na plánu města.

Spektrum časopisů pro ženy Líbu udivilo, a to ještě nevěděla, že lidé čtou po řádkách, ne po celých stránkách náraz jako ona.

Ode všeho koupila poslední číslo a brzy měla tašku plnou.

Tři učené knihy popisující osídlování našich krajů v období „Stěhování národů“ vlekla v igelitce ve druhé ruce.

Přes tu zátěž zamířila domů pěšky, po nábřeží.

Proměnu oranžového šera pozdního odpoledne ve fialové šero večera, kterou ještě nedávno vychutnávala v lázeňském parku, zde rušily řetězy světel popojíždějících aut.

Když se blížila ke strmé černé skále nad řekou, která ji přitahovala jako Magnetická hora, zachytila koutkem oka list papíru za prosklenými dveřmi. Nahlédla dovnitř. Obě strany vstupní haly pokrývaly police s knihami. Tady by se mi líbilo!

Přelétla očima lístek:

*Přijmeme
uklízeče/uklízečku*

GENDROCENTRUM... Co tam asi centrují?

Až do půlnoci si četla. Ojedinelé zmínky o příchodu prvních Slovanů, pár nepodožených legend z pozdějších časů, možnosti, dohady.

Na fotografiích jen hrstka polorozpadlých předmětů; bronzová uzdička, vylámaný hřebínek... Komu asi patřil?

V průběhu noci se její toulavá duše zase přenesla do dávných časů, nad ostroh praslovanského hradiště.

Hluboko pod ní, v mělkém rozšíření brodu nabíraly vodu do měchů špinavé rozrucchané ženy v králičích kožkách.

Jako by zde neupravenost a nekrása byly výhodou.

Chtěla se k nim přiblížit, ale skončila pádem do vývrtky.

Jedna z bezzubých žen vzhledla k prázdné obloze.

„Mámo!“ vykřikla Líba a probudila se. Rodiče neměla; prošla děcákem.

Americké časopisy pro něžněnky i zloženy otevřely Radce oči. Žádná oddechová četba; recepty a klípky z ložnic zpěvaček a televizních bavičů. Čtenářky si kupovaly vstupenku do paralelního světa žen vítězných, nebo alespoň s vítězstvím na dosah – každý týden!

Žádné kompromisy, podbízení, nebo dokonce bezradnost; stále ve střehu. Z článků vyplývalo, že efektivní životnost moderní ženy je asi tak dvacet let, a každý den je zapotřebí naplnit zážitky a přijmy.

Láska? Má dáti/dal.

Muž, jako prostředek k jiným příležitostem, jinde. Nenaplněná očekávání ospravedlňují porušování pravidel a účel světlí prostředky.

Světlem táhne invazní vojsko něžného pohlaví a bere, nač přijde. Předmanželské smlouvy a podmíněčné formy soužití s právními zárukami a kompenzacemi Radku fascinovaly zákeřnými detaily.

... Kdybych byla muž, stála bych o takhle chráněné rizikové bytosti? Ale kdybych byla žena, myslím běžná žena, chtěla bych skončit jen jako ozdobné jmelí na vysokém stromě? I ty obyčejné, v továrnách, za pulty nebo na úřadech, mají přece *ženskost*, která je trvalejší hodnotou než sexappeal. Jen si ji neváží. Někdo by jim to měl vysvětlit.

... Ano, zařídím.

Rozdílný přístup ke vztahům vnímala v New Yorku na každém kroku.

Prezentace, poblouznění, přísliby – a podpisy. Konflikty, selhání, nenávisť – a penalizace. Dvakrát třikrát dokola a je vystaráno.

... Tradice párování ještě přetrvává, ale předpokladů pro soužití ubývá. Něco tu dobíhá ze setrvačnosti.

Jaký bude svět, až vymizí silné vazby si dovedla představit z vlastní zkušenosti. – No problem. Stále ji ale nenapadal vhodný název časopisu, který prosadí, až se vrátí. ... *Žena Vítězná? Victory?*

„*Kudlanka?*“ navrhl Toman, když mu zavolala o radu ze světadílu o hodiny opožděného, ale o roky napřed, v dobrém i špatném.

„Tak ti teda děkuji!“ vypnula ho Radka.

„Na východním pobřeží Ameriky je teď dopoledne a ženy, které už mají vystaráno, se scházejí na brunch a probírají své poslední akvizice,“ usmál se inženýr na Líbu, kterou ten večer pozval s docentem na večeři.

„*Akvizice* je věc nabytá a *brunch* je jídlo mezi breakfestem a lunchem,“ dodal. Ta snadnost slovtvorby v angličtině!

„Jako ty *huky*“ vzpomněl si docent na údajné křížení sušších sluk se šťavnatějšími husičkami, kterému v lázních naletěl: „To určitě!“

„A co doma?“ zeptal se mírně Toman, který už dávno za malé pravdy nebojoval. Jen je zmínil a pokračoval ve svém životě.

Psychoterapeut se rozzářil. Jeho poslední manželka byla skvělá! Stella nic nepředstírala. Věděla, že má-li být šťastná, musí se vžít do šťastné role a nikdy nevypadnout ze hry.

„Jediná bytost, schopná porozumět komplexnímu citlivému muži,“ prohlásil docent tak přesvědčivě, že po ní Toman opět zatoužil.

Kamaráda pozval současně s Líbou, aby s žádným z nich nemusel mluvit o samotě. *Dítě pro štěstí*, které Stella očekávala, ho zneklidňovalo vzdálenou možností otcovství.

... Co když to bude kluk a prozradí se technickým talentem po mně? Přestaví inkubátor a odjede v něm pryč.

Líbu, jejíž duševní vzestup sledoval s údivem, si zase držel od těla ochranným instinktem protřelých starých mládenců, kteří se vyhýbají snadno dostupným dcerám svých bytných a loví raději ve vzdálenějších revírech.

„Jestli chcete, můžete si potom ty staré legendy taky přečíst,“ řekl, když přebíral od Líby knihy, které pro něj nakoupila.

„Už jsem je četla, včera večer,“ přiznala bezelstně.

Toman polkl, ale jen přikývl, aby nezpychla: „A co?“

„Opravdu měl ten Sámó dvanáct slovanských manželek?“

Proti franckému kupci nejistého původu byl i záletný emigrant břídil. Pojímal je Samuel postupně, nebo všechny pospolu? Ale to by potom už sotva unesl zbroj a zvítězil nad Avary.

„Měl takových dvanáct *amazonek*, které o něj pečovaly, protože ho potřebovaly,“ napadlo konstruktéra příběhů a další dílek zapadl do skládky budoucí minulosti.

„A pětatřicet dětí?“ obrátila se Líba vhodněji na zkušeného multiotce.

Docent právě zvažoval, jak často si poslední dobou jeho klientky, neschopné trvalého soužití, zařizují početí, a v jak prázdných atletických typech vidí genetickou budoucnost vytoužených potomků.

„Jaký vlastně byl ten Sámó?“ napadlo ho.

„Nic moc,“ improvizoval Toman: „Malý, tlustý, plešatý, asi jako ty.“

„Jistě měl nějaké skvělé vnitřní vlastnosti, kterými ženy okouzloval,“ zachraňovala mužské ego dívka.

„Nejspíš jsem jeho přímý potomek,“ překvapil je docent. Soužití s kvalitní Stellou mu vracelo sebevědomí i hravý nadhled.

Líba přenechala scénu mužskému humoru a zkoušela si představit Sámův palác. Okamžitě věděla, že to bylo jinak.

Viděla hemžení plachtařů, tesařů a provazníků, zručných Burgundů, které si bohatý kupec povolal, i jejich místních tovaryšů. Nestavěli mu palác, ale obrovský dvouvrstvý stan, s apsidami oddělenými závěsy pro jednotlivé manželky.

Nahlédla do pergamenu s nákresem. Pravidelný dvanáctiúhelník z lomených křivek, popsany archaickými literami a římskými číslicemi v sépiovém inkoustu, byl dílem...

Vycítila to najisto.

Jen si nedovedla představit ženu, která by v sedmém století kreslila plánky. A k tomu prvního uměleckého harému na našem území.

Pak si povšimla maličkých kroužků, které sama dělala místo teček a raději se rychle vrátila do přítomnosti.

„Pět dětí je rodina – pětatřicet kmen!“ rozvíjeli muži stále ještě klady polygamie.

„Co je to *GENDRO*?“ zeptala se Líba nevinně.

Ta knihovna v *Gendrocentru* ji stále víc přitahovala. ...Ale přece nebudu zametat, když už jsem roznášela drinky! rozmlouval jí tu práci rozum.

„*Gendro*? – Nadro feministky,“ prohodil docent.

„*Gender* je rodová různost, která se ženám někdy hodí a někdy ne,“ opravil ho lépe vychovaný Toman. „Proč se ptáte?“

„Mohla bych u nich uklízet, v *Gendrocentru*.“

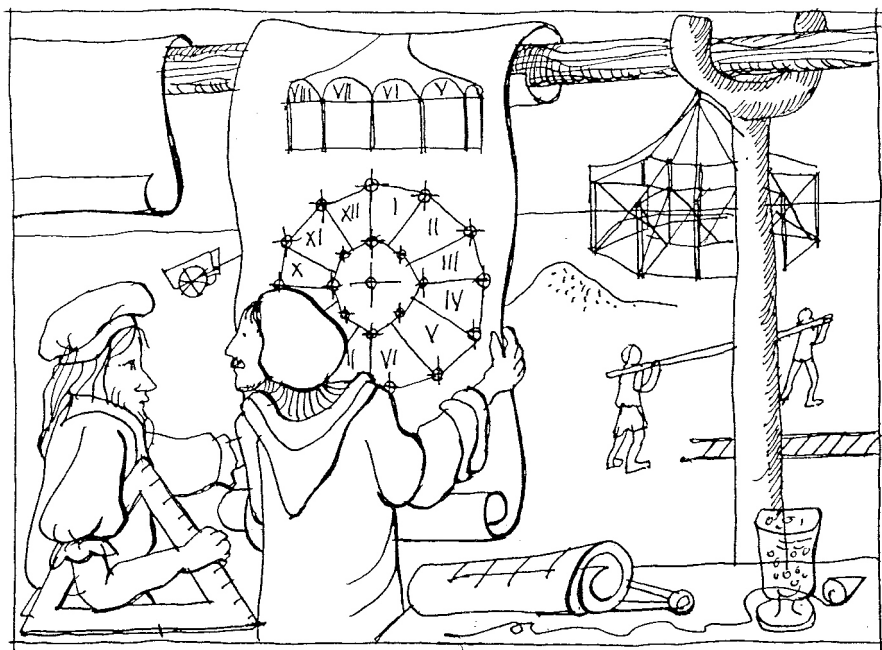
Invalidovi klesla čelist. „Co! Už i vy! Proč mě všude pronásledují?“

„Asi je přitahuješ svou praktickou věcností,“ mínil docent. „Opravdu o nich bude Radka psát?“

Toman mávl rukou. „Vždycky jen dloubne do vosího hnízda, femči se vyrojí, rozpoutají kontroverzi a zvýší cirkulaci obyčejných časopisů pro ženy bez vlastních myšlenek,“ shrnul princip mediálního podnikání.

„Mají tam krásné koberce a velkou knihovnu...“

„Feministické hnutí v této zemi prakticky neexistuje. Žádné milice v sukních se necvičí pod tím praporem, a žádné mozkové centrum nepřipravuje útok na Národní technické muzeum, tu baštu mužského šovinismu.“

Na korektní inzerát *Uklízeč/uklízečka*, uveřejněný celostátně, nedošlo mnoho odpovědí.

Jakýsi nezaměstnaný magistr z Moravy zaslal nabídku se seznamem svých publikací o včelařství, ale požadoval ubytování v centru s velkou zahradou, a několik počišťovacích firem nabídlo služby svých Ukrajinek, bez životopisu, jako by život ani neměly, za nehoráznou cenu.

Líbě na tom nevalném místě z nevysvětlitelných důvodů záleželo. Aby vyzařovala profesionalitu pořídila si lištový vytěrák, uvázala šátek „na babku“ a vydala se nabídnout své služby.

Opravdu jí to... neslušelo. Ženy v Gendrocentru se nad nezaměstnanou sirotou z pohraničí slitovaly, a když ještě věrohodně zahrála svedenou a opuštěnou, přijaly ji na zkoušku.

„Tuhle práci by měl ale stejně dělat chlap! Kdy můžete začít?“

„Kde mám začít?“ rozhlédla se Líba dychtivě kolem. Nejraději by hned vysávala knížky.

„Přijďte v pondělí ráno, teď máme důležité jednání.“

Do začátku příštího týdne zbývaly tři dny. Vypůjčený byt byl pro ni vysoký nadstandard, a už se jí rýsovalo i první zaměstnání.

Přesto pociťovala podivný neklid. Vyrážela do starého města a toulala se chvílemi loudavě, chvílemi zbrkle křivolakými uličkami.

Odpoledne se konečně vypravila nahoru na Vyšehrad.

Výhledy oběma směry byly ohromující a to místo jí připadalo důležitější než panoráma Hradčan na druhém břehu řeky.

Našlapovala zlehka; cítila pod sebou zvětralé klenby. Zbytky staveb na skalách, které zahlédla z vrcholu pozdější císařské pevnosti, ji ale zarazily visutou polohou. Okamžitě věděla, že do těch orlích hnízd by ženy s dětmi nikdo nedostal.

... Tady začalo až křesťanství a středověk – tisíciletí mužů.

V představách se vrátila zpátky do Poohří, a ještě dál nazpět v čase. Kdykoli hleděla do historických map, ožívaly jí před očima a vyciťovala na nich i pohyby lidí a zboží.

„Vltavo, promiň!“ Ta velká jižní řeka vedla k hradbě neprostupných šumavských hvozďů. Jedině osa Ohře/Labe a dál moravskými úvaly buď na sever a dál na východ, nebo dolů na jih k Dunaji, dávala smysl.

„Máte představivost vojevůdce,“ poškádlil ji Toman.

„Myslíte ve velkých obrazech“.

Kdyby jen to ... zatajila mu prozatím své noční výlety.

Projednávání feministických projektů plénem předních žen probíhalo na další schůzi informovaněji, ale o to tvrději.

Čerstvé docentky z kateder sociologie, lingvistiky a práva, nadřazené odbornou kvalifikací pisalkám a filmačkám, se snažily na sebe strhnout největší část budoucích akcí, ale přetahovaly se i mezi sebou.

Umělkyně zase zdůrazňovaly svoji prestiž, důležitý vliv na veřejnost a „kreativní“ přístup. Na tabuli u pódia bylo krasopisně prezentováno Novoslovo pro tento den: *Vědna*.

„Rozlišování na základě vzhledu je nejviditelnější, ale i nejobtížnější prokazatelnou formou diskriminace,“ otevřela diskuzi právnička.

„Vším neprokazatelným se odjakživa zabývala filosofie,“ prohlásila filosofická fakulta mnoha slovy.

„Společenské problémy a všechny známé i ještě neobjevené formy diskriminace jsou hlavním předmětem našich studií,“ vstoupila do ringu sociologie.

„Co *Paridův soud*?“ navrhla žertem rozverná spisovatelka.

„Že bychom se svlékly a nějaký dementní pasák koz udělil jablko té největší?“ napadly ženy bez představivosti první antickou soutěž krásy. Předsedkyně přičítala všeobecný zájem milionové částce určené na tento projekt. Neuvažila kolik žen se cítí diskriminováno vzhledem, a jak často si neúspěch a nespokojenost zdůvodňují zevnějškem.

Se svým intelektem a charakterem jsou vcelku spokojeny.

„Diskriminace na základě vzhledu?“ podivil se inženýr o den později, když o novém projektu slyšel od Líby. „V Americe si na tom vylámaly zuby nejlepší ženské mozky už před čtyřiceti lety!“

„Krásu nezměříš,“ přikyvoval docent.

„Brzy už na to budou přístroje,“ plácl inženýr a až pak si uvědomil, že nepochybně budou. – „*Krasoměry* k porovnávání odchylek obličejů a těl od zprůměrovaných proporcí oblíbených hereček. ... Uvažuje se také o *licoměrech* ke stanovení licoměrnosti,“ neodolal.

„Kapacita pro přetvářku je pozůstatkem evolučně výhodného chování sameček většiny savců,“ navázal odborník.

Výbor, podle Líby, navrhoval užít k posuzování stížností a k vlastnímu hodnocení *molo* jako při módních přehlídkách, po kterém by *měřenky* (novoslovo pro ten den), korzovaly nepodbízivým způsobem.

Tomanovi se ten nápad zamlouval: „Byl by to i dobrý formát pro každoroční volbu *Miss Gender*.

Finalistka by pak naše aktivistky reprezentovala při volbě Miss Feminist Universe a pózovala nepodbízivým způsobem v reklamách na dopravní prostředky do drsného terénu.“

Vypolstrovaným džípem si rekonvalescent nepozvedával sebevědomí jako většina mužů. Z nižšího auta by prostě nevystoupil.

V posledních týdnech vyjížděl na vlastivědné výlety a na význačných místech vysazoval stromky odolné do nepohody, jak slíbil, když mu bylo před rokem nejhůř.

Poslední, krásný ale nepravidelný jilm, zasadil do obyčejného parčíku před svobodárnou tajně v noci...

Často si představoval, co dělají, a dojímal se tím obrazem. Chtěl být u toho, chtěl držet v náruči ženu, držící jeho dítě, ale nedokázal jí odpustit. *Otec neznámý!* – Jak jen mohla!

„Proč se tak kaboníš?“ vyrušil ho ze zamyšlení docent. Poslední dobou se zklidnil a dokládal pravdivost statistik: ‚Ženatí muži dožívají vyššího věku ve zdraví a rezignaci.‘ (Údaje o úbytku starých mládenců bývají zkreslovány zahrnutím bezdomovců a umělců/opilců).

Liba vycítila, co mu nedá spát: „Vlastička se vám podobá,“ řekla. „Nebude to mít snadné,“ dodala.

„Vy jste ji viděla?“ ožil. Když mu sestřičky ukazovaly mládě přes sklo, byl tak rozrušen, že si všiml jen její opičatosti. „Byla jste za nimi?“

„Cítím to. Jsem si tím dost jistá.“

Minulou sobotu skutečně zamířila do lázní. Když však zjistila, že vůz, který si zastavila směřuje do končin, kde stávalo „její“ hradiště, přijala to jako pokyn osudu.

Po poledni už stála na strmém ostrohu a shlížela dolů k rozšíření potoka.

Ty zvláštní pocity a obrazy žen s koženými měchy dole u vody k ní však tentokrát nepřicházely. Usadila se v dolíku chráněném ze tří stran keři před větrem a uvolněně snila.

V duchu se přenesla na statek, kam jezdívala s dětským domovem na brigádu. – Koně! Rozhlédla se, ale návrší bylo pusté.

Znovu zavřela oči a to už zachytila bušení kopyt přes otřesy půdy.

Byli tu všude kolem ní. Nevelcí, houževnatí stepní koníci, neklidně odfrkávali a pohazovali hlavami.

Z prvních kapitol knih o národní historii už věděla, že naši předkové přišli po svých a jen nomádští nájezdníci užívali koně.

Avaři – Avri, abri, obri, obři!

Náhle jako by nebe potemnělo. Na nádvoří pevnosti se v mraku prachu formoval jízdní oddíl snědých lučištníků...

Zakryla si tvář. Pod bříšky prstů cítila přes víčka krouživé pohyby svých očí. Potmě viděla všechno jasněji.

Absorbovala atmosféru bojového tábora: strach a tvrdě udržovanou kázeň. Slovům nerozuměla, vnímala jen hrubost a podrážděnost, a to agresivní prostředí jí rychle odčerpávalo sílu.

Vzhlédla.

K nedaleké vyhlídce se blížil nesourodý pár; vyšší žena a pomenší muž. On vzrušeně gestikuloval, ona před ním ustupovala.

Byli pohrouženi do svého sporu a zdálo se, že ji nezahlédli.

Vtiskla se hlouběji do své zelené jeskyňky a snažila se opět napojit, ale cítila jen napětí a úzkost.

Až po chvíli si vybavila dívku, která minule zamířila proti proudu.

Ten rozruch v táboře nesouvisel s válečným tažením. Oddíl jezdců vyrazil za ní!

Otevřela oči. Statná žena na okraji návrší nekřičela, jen si mlčky rukama chránila obličej a přijímala rány až klesla.

Podsaditý muž ji nechal být a zamířil sotva znatelnou stezkou do údolí.

Přemohla nutkání vyrazit za násilníkem a vyběhla na pomoc oběti.

Ležela schoulená na boku; kolem ní zapalovač, rtěnka, klíče, hřeben a pár drobností, vypadlých z otevřené kabelky.

Když zaslechla kroky, stočila se do klubíčka jako vystrašené zvířátko.

Líba potlačila nutkání zahrnout ji pozornostmi. Podřepla opodál a jen vysílala vlny soucitu z pochopení společného údělu.

Mladá žena si ohmatávala obličej.

„Já asi vypadám...“, zkoušela zbytečně zakrýt, co se stalo, ale žádná lež ji nenapadala; jako by ji ta divná holka, která neuhýbala pohledem vedla k pravdomluvnosti.

„On je jen takovej... prchlivej.“

„Ukažte,“ sáhla Líba po lahvičce laciné kolínské, která ležela v trávě.

„Bude to trochu pálit.“

Často ošetřovala raněné – kdykoli se něco přihodilo, hned to věděla a bývala tam první.

Šrámy nebyly vážné; zblízka však mezi nimi rozeznala i starší jizvičky.